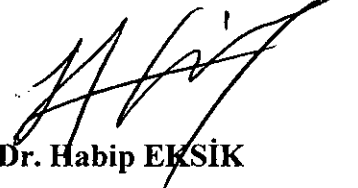

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Habip EKSİK
İğdır Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Muhtarlık yerel yönetimin en alt birimi olmakla birlikte halka en yakın olanıdır. Muhtarlar seçilmiş şahsiyetler olarak atanmışlara göre daha bağımsız bir pozisyona sahiptirler. Ancak bu pozisyonu tamamlayacak olan yetkilerden ve olanaklardan mahrumdurlar. Muhtarlığa ait bazı geleneksel işlerde aynı zamanda nüfus idareleri yetkili kılınmıştır. Bu durum muhtarların işlerini kolaylaştırmak yerine zorlaştırmaktadır. Bu haliyle muhtarın mahalleye yerleşen ve ayrılandan haberdar olması güçleşmektedir.

Kanunda belirtilmiş görev alanları çok olmasına ve hatta belirtilmiş görevlerin dışında birçok işi kendilerine görev edinmelerine rağmen yetkileri çok sınırlıdır. Birçok resmi kurum ile ilişkisi olan ve 657 sayılı kanuna tabii olan muhtarlar bu kanunun memura verdiği imkânlardan yararlanamamaktadır. Bu nedenle muhtarlık sisteminin yeniden düzenlenmesi, sorumluluk ve yetkilerinin tanımlanması, yerel yönetim sisteminin bütünlüğü içinde yeniden yapılandırılması zorunludur.

Mevcut 5393 sayılı Belediye Kanunu mahalleyi muhtar ve ihtiyar heyetinin birlikte yöneteceğini, Muhtarın mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek gibi görevlerinin olduğunu belirtir. Yasa bunun yanında belediyenin Mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlama, kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurma ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlama görevlerini hatırlatır. (Madde 9)

Bu yasaya göre muhtarlıkların belediye ile işbirliği yapmaları ve belediyenin de mahalleye ayni yardım yapma, hizmetleri mahallenin ihtiyaçlarına göre gerçekleştirme sorumluluğu vardır. Bu yasal sorumluluk hem muhtarları hem de belediyeyi işbirliğine mecbur kılmaktadır. Bu işbirliği taraflardan biri tarafından gerçekleştirilmediği zaman yasaya aykırı bir durum ortaya çıkmaktadır. Doğru yasalardan oluşan hukuk sosyal-siyasal-ekonomik hayatı düzenleme yeteneğine sahip olur. Hukukun üstün kılınması devletin temel görevidir. Hukuk devleti hukukun üstünlüğünü kabul etmiş devlettir. Bu nedenle muhtarlar Belediye Kanunundan doğan hak ve sorumluluklarının farkında olarak Belediye ile ilişkilerini yürütürlerse hizmet olanakları artacaktır. Muhtarların sorumluluğunu yerine getirmeyen belediye yöneticilerini mahalle halkına şikâyet hakkı doğmaktadır. Bu da toplumsal baskıyı sağlar. Oysa söz konusu madde ye

TBMM BAŐKANLIĐI	
Tali Komisyon	-İçişleri -Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 08 Şubat 2022	Esas No: 2/4156

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĐI
0 7 Şubat 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
0 7 Şubat 2022
No. 961695
EBYS'ye AKTARILMIŐTIR

bir zorunluluk katılırsa; Belediyeler Belediye Meclis kararıyla muhtarlıklara her yıl için bütçeden pay ayırır ve bu pay doğrultusunda muhtarlıklara hizmetin şeklini Belediye inisiyatifinden çıkararak asli görev kabul eder.

Başta köy muhtarlıkları olmak üzere birçok muhtar ekonomik açıdan sıkıntı yaşamaktadır. Muhtarlar, yetki alanına giren konularla ilgili masraflarını kendi maaşlarından karşılayarak görevlerini yerine getirmeye çalışırken, birçok muhtarımız da sadece aldıkları muhtar maaşı ile geçinerek, sosyal güvenlik primlerini de bu maaştan karşılamaya çalışmaktadır.

Kanun teklifimiz ile köy ve mahalle muhtarlarımızın, demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatlarından, belediyeler ve belediyelere bağlı şirket, birlik, müessese ve işletmelere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaları amaçlanmıştır. Aynı zamanda ihtiyar heyetleri de muhtarların vazgeçilmez yardımcılarıdır. Teklif ile muhtar ihtiyar heyetlerine de muhtar ödeneklerinin üçte biri oranında ödeme yapılması ayrıca emekli aylığı almaları halinde ihtiyar heyeti üyeliği ödeneğinin kesilmemesi amaçlanmıştır. Seçimle işbaşına gelen muhtarlarımız kamu adına yurttaşın sorunları ile doğrudan muhatap konumundadır. Teklif ile muhtarların bulundukları ilçelerin belediye meclislerinde kendi bölgeleri ile ilgili bir karar alırken fikirlerinin alınması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile köy ve mahalle ihtiyar heyeti üyelerine, muhtarlara yapılan ödeneğin üçte biri oranında aylık düzenli ödeme yapılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Madde ile köy ve mahalle ihtiyar heyeti üyelerine emekli aylığı almaları halinde ihtiyar heyeti üyeliği ödeneğinin kesilmemesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Madde ile muhtarların bulundukları ilçelerin belediye meclislerinde kendi bölgeleri ile ilgili bir karar alınırken fikirlerinin alınması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Madde ile köy ve mahalle muhtarlarımızın, demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatlarından, belediyeler ve belediyelere bağlı şirket, birlik, müessese ve işletmelere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaları amaçlanmıştır.

MADDE 5- Belediyelerin, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için her yıl belediye meclisinde belirlenen bütçe ile gerekli ayni yardım ve desteği sağlaması amaçlanmıştır.

MADDE 6- Yürürlük maddesidir.

MADDE 7- Yürütme maddesidir.

2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 29/08/1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununun 1'inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 14.750 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ve köy ihtiyar heyeti ile mahalle ihtiyar heyeti üyelerine ise muhtarlar için hesaplanan tutarın üçte biri oranında aylık ödenek verilir."

MADDE 2- 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununun 3'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Köy ve mahalle muhtarları ile heyetlerinden bir sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı almakta bulunanların bu aylıkları muhtarlık ve heyet üyeliği ödeneği ve harçlardan alacakları prim dolayısıyla kesilmez."

MADDE 3- 10/04/1944 tarihli ve 4541 Sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve ihtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

"EK MADDE 1-(1) Köy, şehir ve kasaba muhtarlıkları, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğine sahiptirler.

(2) Şehir ve kasaba muhtarları, bağlı bulunduğu ilçe ve büyükşehir belediye meclislerinin, köy muhtarları ise il genel meclisinin, oy hakkı olmaksızın doğal üyeleridir. 'Mahalle veya köyleri ilgilendiren bir karar alınırken belediye meclisleri ile il genel meclisleri, ilgili muhtarların görüşünü almak zorundadır.'

MADDE 4- 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Köy ve mahalle muhtarları, demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatlarından, belediyeler ve belediyelere bağlı şirket, birlik, müessese ve işletmelere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanırlar."

MADDE 5- 3/7/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 9. Maddesinin 4. fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

"Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için her yıl belediye meclisinde belirlenen bütçe ile gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.